AKSU

Giresun Halkevi Dergisi

Halkevinin 17 inci yıldönümü kutlu olsun

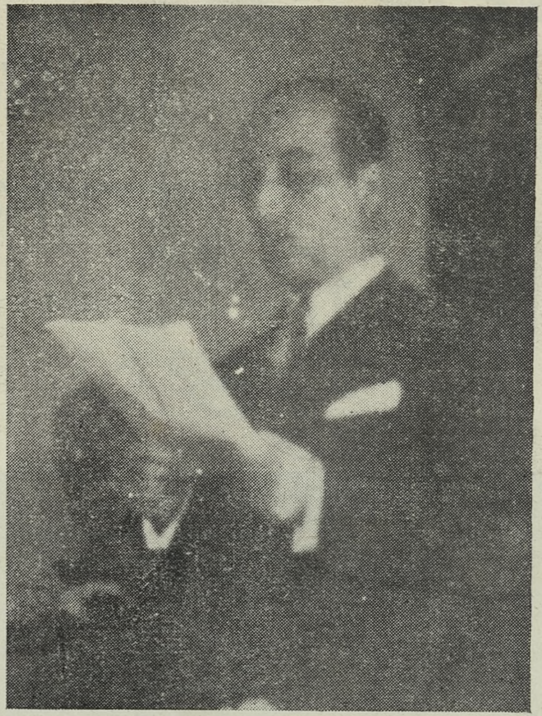
SAYI 49

ŞUBAT 1948

[YEŞİLGİRESON] Basımevi
G İ R E S O N

Bayramımız

Evimizin genç ve çalışkan Başkanı toplantılardan birinde hitabesini irad ediyor

Memleketimizin kültür yuvaları olan Halkevlerimiz bu sene 17 yaşındadır.

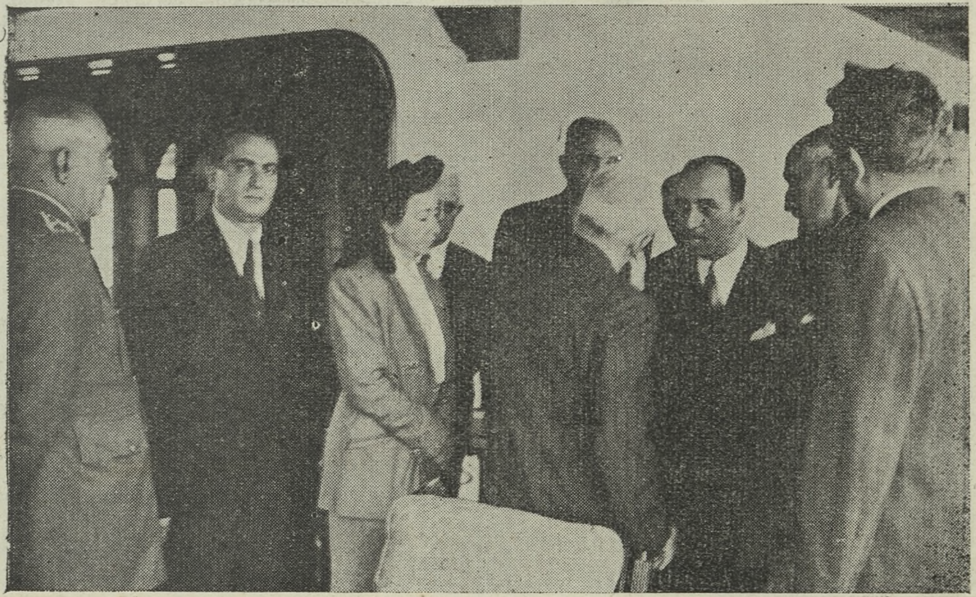
Halkevlerimiz topluluğun faydasını sağlamak için her aydına bütün imkânlarını hasretmek gayesini taşıyor. Genç, ihtiyar her memleket münevveri bu sıcak ve samimi yuva içinde kafasının ışığını yayacak ve bundan herkesi faydalandıracaktır. Millî bünyemizin sağlamlaşmasında Halkevlerine düşen büyük esaslı görevlerin önemini idrak ediyor, ve çalışmalarımızda desteklenmemizi istiyoruz. Cemiyete hizmet etmiş olabilmenin mânevî hazzı, tükenmez ideal kaynağımızdır.

Bayramımız bütün Halkevlilere kutlu olsun.

" AKSU „

Sayın Cumhurbaşkanımızın şehrimizi şereflendirdiği tarihi günlerden bir hatıra
((İnönü Gireson Halkevinde konuşuyor))

Sayın Cumhurbaşkanımızın 23 - 9 - 947 de şehrimizi şereflendirdiği tarihi günlerden bir hatıra :
((Savarona yatında İnönü'ne Halkevi Başkanımız Suat Akgün fındık konusu hakkında izahat veriyor))

Temsil kolu gençlerimiz bu sene temsil ettikleri " ihtiyar Kız „ isimli komedide

" Başta ayakta duran zat temsil kolu başkanı Suphi Soykan „

Sayı : 49 Cilt : V	Yazı İşlerini İdare Eden SUAT AKGÜN	Şubat 1948

A K S U

GİRESUN VE ÇEVRESİ HALKEVLERİNİN DERGSİ

Konuşma :

GANDİ - Müslümanlık âlemi ve insanlık

Yazan : **İsmail Hakkı SOYER**

Ölümüne tekaddüm eden haftalarda idi, Ajans haberleri büyük Hint mütefekkiri Gandinin yeni bir oruca başladığını haber vermişlerdi; bu orucun gayesi Hindülerle Müslümanların çarpışmalarını protesto etmekti. Kendisi müslüman deyildi o halde müslümanların izdirap çekmesi neden onu müteessir ediyordu? Müteessir ediyordu çünkü onun felsefesi v e ideali büyüktü ve bütün insanların kardeş gibi sulh ve sükûn içinde yaşamaları prensipine dayanıyordu. Esasen 78 yaşında bir piri fani olduğu için bu orucun kendisini ölüme götüreceğinden korkan etrafındakiler orucu bozdurmak için var kuvvetlerile çalışdılar ve öleceğini ihtar ettiler. Verdiği cevap şu oldu. "Hindüler ile Müslümanların çarpıştığını görmektense ölmeği tercih ederim.„ İslam alemi Gandinin bu cevabı karşısında son derece mütahassıs olmuştu, fakat bu ulvî hareket yalanız İslam alemini değil; Sulh ve insanlık idealine bağlı bütün insanları memnun etmişti. Kendisine b i r peygamber gibi tapan Hintliler sevgili liderlerini ölümden kurtarmak için müslümanlarla olan mücadelelerine son verdiler. Fakat şer kuvvetlerini temsil edenler bu neticeden memnun olmadılar. Hayır kuvvetlerinin oruçla ölmekten kurtardıkları büyük mütefekkiri kurşunla öldürdüler. Bu ölüm bütün dünyayı teessüre ve mateme gark etti, en büyük devlet adamları bu ölümün bütün dünya için büyük ve feci bir kayıp olduğunu ilân ettiler. İnsanlığın beşiği olan Asya kıtasının yetişdirdiği bu emsalsız büyük adamın ölümü dünyanın

Sonu 16 ıncı sahifede

Devrin San'at Anlayışı

Yazan : **O. Turgut Pamirli**

Zamanımızda; yeni hayat şartlarının zaruri bir icabı olan yeni kıymet hükümlerini takdir edemiyen bir takım Oportünis düşünceli kimseler bana fırsat buldukca hücüm ettiler. Onlara göre ben; son zamanlarda taraftarı olduğum eski san'atı bir yana atarak, yeni san'atın lehinde konuşmağa başlamışım.

San'at ve taraftar, bu iki kelimelik cümlenin ifade ettiği mana acaba ne olabilir diye bir hayli düşündüm, nihayet şu neticeye vardım. San'at önce gerçeğin halis gıdasile beslenen büyüyen ve yaşayan bir oluştur. Bu itibarla bizzat kendisi bir gerçektir. Bir hakikatın tanınması, en basit manasile kabul edilmesi belki insani vasıfların mümeyizi olabilir? Fakat san'atın bünyesine bir kahramanlık celadeti vermez. Yani „taraftar" kelimesile san'ata hamilik taslanmaz. Ben olsa, olsa san'atı sevmiş ona inanmış olabilirim. Bu samimi hissim beni harekete getirmiş, hakkında beğenme duygularımın hakikat önündeki ifadelerimi bildirmiş olabilirim. Yoksa iki ayrı san'atın vucüduna inanarak, birini red diğerine taraftar olduğumu sananlar safıyetlerine tebessüm topladıklarının bile farkında olmuyanlardır.

San'at daima realist telakkilerin hakim görüş ve ifadelerile, iyi, doğru, üstün ve mükemmel oluşların binasını kavuran gerçeğin kendisidir.

Dünkü bu günkü ve daha önceki hatta gelecekteki san'at budur, bu olacaktır. Geçmişte bu değildi isede bu yapılmak istenmiştir.

San'at yapıcılar, san'at sevenlerden başka kültür de kimselerdir.

San'atın gıdası kültürdür. San'atkâr dediğimiz çilekeşler, hayatın ve dünyanın büyük dertlerini duyan duyduklarını duyuran insandırlar.

Her şey piyasaya düşer, gizli ve aşikar simsarları olur. Lakin san'at ve san'atkâr bundan müstağnidir.

N. İlhan Berk ve şiirleri

"Benim anladığım şiir" anlamam zaruri olan şiirdir. Burada ki mecburiyet insan kafasının muhtevası mahsulü olmamalı. Bizzat yaşanan hayatın zoru, bunun yaratıcısıdır.

Aç bir insanın ekmeğe atılışı, suya arzulanışını hazırlayan hayat, "insan ve san'at" münasebetlerinide aynı şartlar altında tesbit etmiştir.

Şiirin bence böyle bir oluşu vardır. Ve sonra bilinmelidir ki; hayat ve realite, san'atın her çeşidini rahat, rahat besliyebilir. Evet, yaşadığım her dakika, kendime ait olan san'atla beni daima karşı karşıya bulundurmalıdır.

Şüphesiz: san'at hayat yaratmaz. O malûmların ilancısıdır. "Çok zaman bu işide başaramadı" Fakat, hayatın san'at yaratamıyacağını iddia edene rastlanmamıştır.

Bize tanıtılan san'at, kendi kendinin meddahı olmaktan başka hangi meziyetleri gösterdi!.

„San'at için san'at" insanlığa angarya işlerin en zekicesini tahmil etmişti. Kıymet hükümleri ilâmını insana olan yararlığından alırken, o kendine yaramış, kıymetini böylece kazanabilmiştir. Ne gülünç netice!. Şimdi kendi başının sultanı bir san'at eskisi gibi, ne zeki biliniyor, nede maharet sahibi!

O da sıraya girdi. Hayatın bütün maddeleri gibi aynı mihenkten geçiyor. Bu mesut netice tuhafımıza gitmemeli.

* * *

Şiirin insan dışında bir halini düşünmekten izdırap duyan kıymetli şair N. İ. Berk, inandığı san'atın müdafaasını yaparken yapıcı bir lisanla konuşur. Yukarıya aldığımız sözler onun şiire dair görüşlerinin küçük bir hülâsasıdır.

Yıllerdır "san'at ve insan" münasebetlerini inşacı bir zihniyetle araştırmakta idi. Bir gün insanın zaferini ilân eden san'atın yapıcısı ola-

Işığa Koşan Pervane

Alınyazımın alınyazına bağlı olduğunu anladım. Işığa koşan pervaneler gibiyim. Bağışla, yolunu şaşırana acı!

Bir arpa boyu uzaklıkta özlem acısıyle vurulmuşa bak!..

Ey sevgili, eğer benim kendimde olmadığıma, kaygısızlıkta aşırı gittiğime çoksunuyorsan, Ulu Tanrıya and olsun ki, insafsızlık edersin...

Ey sevgili, eğer ben bende değilsem sen benim içinde çalkandığım denizin ortasındasın!..

Bağışla, gün tepeyi aşmadan bağışla.. Başımda hergün biraz daha azalan teller büsbütün yok olmadan anla; ben ışığa koşan pervaneler gibiyim...

Coşkun ERTEPINAR

Sıkıntı

Şu gecenin karanlığı nekadar da sıkıcıdır
Bir ıssızlık ki insanı dünyasından vazgeçirir.
Yaşamayı pek severim herkes gibi;
Gece, sarma beni. Sarma beni...
Garip garip, içli içli
Kaldım kendi başıma.
Yalnızlık dediğin de bu kadar olur işte
Elde değil katlanmamak.
Düşünürsün kalbi dolu, işveli sevgiliyi:
- Yanyana giderdiniz beraberce okula -
Ne hoş olurdu onun nazlı nazlı konuşması.
Hele senin, hele senin hayal içre sözlerin ?
Ve vakitler ân gibi kısalırdı.
Şu gecenin karanlığı nekadar da sıkıcıdır
Düşünmemek elde mi : geçmişten, gelecekten ?
Saatler de milim milim ilerliyor,
Pencereler bambaşka bir nefesle buğulanmış
Sokaklar görünmüyor.
Garip garip, içli içli
Kaldım kendi başıma..,

Haşan Bedrettin DANIŞMAN

rak tanındı. Şiire bu havanın hakimiyetini soktu.

Şimdi bu insanı 24 saat içindeki davranışlarile düşünüyor. Dünyayı inşa edenlerin enerjisini ve bu enerjinin ortaya koyduğu maharetleri şiirle anlaştırmağa uğraşıyor. San'atın dünü ile top yekûn mücadelede.

Hiçbir şeyin ilaveler yoluile ikmaline taraftar değil. Hiç vapılmamışları vucude getirmekle meşgul. "Yaratıcı san'atkâr„ olmak için bu luzum vardır.

N. İ. Berk: i düşünürken çok defa Pigassoyu hatırlarım.

Garpta; ışık ve renk san'atında eskilere karşı ilk ihtilal bayrağı çeken Pigasso: Plâstik san'atlar için aynı şeyleri düşünmüştü.

Güzelliğin bir ilmühalini gülünç bulan fikirleri, yıllarca san'at muhitlerini çalkaladı. Güzelliğin hududlarını tesbit iddiasıyle müzeleri dolduran eser yalandır, bizi yıllarca aldatdılar demişti.

Şair; N. İ. Berk de Türk şiirinde eskiyi düşünmeden yeni kuran şair olarak tanınıyor. Onda kemal halini düşünen bu başlama mükemmeliyeti görmek arzusu taşıyanlar isteklerine zahmetsizce kavuşabilirler.

San'atı eskiden kopardığı gibi, insan ihtiraslarının ideoloji kavgalarından da hariç tutuyor.

İnsan bu san'atın her türlü istinadlardan temizlenmiş olarak saf malzemesidır. İnşacı insan, yeni şiirlerinin, her türlü endişeler dışında yegâne "temi„dir.

Türk Kimdir?

Çağıldayan Şar olmuş bu Türk neler yaratmış.
Şu kızaran gökleri ay — yıldızla ağartmış.
Ana—yurdu, şeneltmiş, yeni yurtlar donatmış;
Tanrı, Türkü, , Cihanla bağdaş ! .. diye yaratmış.

Bükülmez bir kuvveti bahşetmiş bileğine,
Yenilmiyen iymanı doldurmuş yüreğine,
Bu iyman, bu kuvvetle erişmiş dileğine;
Tanrı, Türkü , , Dünyada uğraş! , , diye yaratmış

Şimşekten kanat vermiş, , , rüzgârla yarış için,
Çelikten kollar vermiş dostlarla barış için
Bir köpüren kan vermiş düşmanla boğuş için.
Tanrı Türkü güçlükle savaş ! diye yaratmış.

O şanlı Ataların torunları bizleriz,
Bizler de onlar gibi kabaran denizleriz.
Savaş durur ve fakat her tarafı gözleriz,
Tanrı Türkü dünyada haklaş ! diye yaratmış.

İbrahim DEDE

İşte onlardan bazı mısralar..

"Geceleri yorgun yüzleriuizle uykularıma girersiniz.
Sen otomobil, tiren, vapur süren,
Kahve, me hane, otel işleten sen,
Sen gazete satan, taş kıran, esvap diken,
Büyük binalar, köprüler, şehirler kuranlar,
Limanları, tersaneleri, fabrikaları dolduranlar
Yağni siz bu dünyayı ellerile inşa edenler
Sizi düşünüyorum..

Yeniyi yaratmak için geri bakmak luzumu vardır. Çünkü o yoktan değil varın bir tekâmül yolundan vucud bulur.

Yok var etmek için, bu tedbir faydalı sayılmaz..

Bu itibarla şair N. İ. Berk Türk şiirinde bir merhaledir.

Osman Turgut PAMİRLİ

Okuma Aşkı

Yazan : Dr. Abdulkadir Arı

Aşk; şairler edipler ilim ve din adamları tarafından kendi anlayışlarına göre tarif edilmiştir. Mistik felsefeden bilindiği gibi kâinatın kurucusu ve mutlak hakimi Allah bile kendi hüsnüne aşık olmuş onu görmek için (-kün) demiş kâinat yekûn olmuş kurulmuştur. Bu noktayı şairler; "kendi hüsnün huuplar şeklinde peyda eyledin sonra donüp çeşmi aşktan temaşa eyledin„ diyerek dile getirmişlerdir. Denilebilirki kâinat bir aşk ve meşk alemidir. Yani canlı, cansız herşey birbirine aşıktır. Cansızların aşkı olur mu? elbette olur. Mademki kâinat bir aşkı ilâhi eseridir. Her zerresinde büyük bir aşk vardır. Şu halde aşkı tarif etmek güçleşti. Çünkü her unsura ve her varlığa göre aşk anlayışı başkadır. Meselâ : Barut, benzin, eter gibi maddeler ateşe aşıktır. Birbirlerini görür görmez sarmaş dolaş olur; bundan da ihtirasla öpüşen çiftlerin busesinden çıkan ses çıkmaz; şakasız bir sevişme tarzı olduğundan dolayı alev, duman halinde infilak hareketi görülür. Bir tek unsur oksijen hidrojene aşıktır. Her yerde kucaklaşır. deryaları suları meydana getirirler. Atomun binasında belki milyonlarca atmosfer baskısı altında kurulmuş negatif ve pozotif elektronlar vardır. Bunlar o sessiz gibi gördüğümüz cismin içersinde müthiş bir sür'atle, bir saniye bile durmadan uçar. Bu aşk anlaşması son zamanlarda bozulabilir bir hale getirilmesile kimine tatlı, kimine acı gelen atom bombası meydana çıkmıştır. Canlı cisimlerin kuruluşunda cansız cisimler vardır. Meselâ : kanda demir, kalsıyum, fosfor, oksijen gibi maddeler vardır. Bunlar cansız olduğu halde canlı ile bir anlaşma yapmışlar, öylesine bir anlaşmaki dünya kurulalı beri ahbaplık bozulmamıştır. Şimdi dünya barışı da böyle olsaydı dersiniz buna kat'iyen imkân yoktur. Çünkü herkesin aşkı başkadır. Meselâ : Stalinin aşkı dünyayı komünist çemberine almağa doğru gider; Trumanın aşkı ise dünyada süt limanlık olsun iddiasını güder. Bu zıt anlayış ve düşünüş tarzının neticesi elbette barutun ateşi görmesi gibi tehlikeli olacaktır. Koskoca kâinata müthiş bir sür'atle dönen seyyarelerin akla sığmayan bir nizam ve intizamla birbirlerini bozmadan yaşadıkları ken-

Gurbette

Hasret dolu gönlüm, yene sensiz, yene öksüz,
Hicranla eş olmuş gibiyim sanki bu yerde.
Yıldızlar uçuk, Ay bile solgun, sarı bir yüz,
Bir gizli elem saklı bu ıssız gecelerde.,.

Sensiz geçecek günleri hüsranla tüketsin,
Yıllarca elem çekti bu gönlüm yene çeksin.
Rü'ya gibi mâzide kalan hatıralarla,
Bir ömrü bitirsende gönül gülmeyeceksin...

Son darbesi aşkın acıyan kalbime insin,
Bitsin bu tahassür, bu gönül sıtması dinsin.
Sonsuzsa bu gurbetteki akşamları ömrün,
Hicran dolu göz yaşları mümkünmü silinsin...

Fikret German

di aralarındaki aşkın hüsnüniyetle kullanıldığına delalettir. İnsanlarda bunu yapabilseydi kanun ve nizamlara elbette lüzum kalmazdı. Biz burada etin cildin aşkı olan maddi aşktan bahsedecek değiliz. Çünkü onun yirminci asırda bahse değer tarafı kalmamıştır. Seviyorum, ölüyorum, ruhum emelim, şekerim, canım, ciğerim diye bir sürü edebi cümlelerle işini görmeğe çalışan aşık işi bitirdikten sonra o meşhur sevgilisini aramamakta veya onu hemen değiştirmekte sevdasındadır. Bu nokta erkek veya kadın için görenek ve adet haline gelmiş, ne yazıkki bunu yapmıyan aptal sayılmaktadır. Buna rağmen belki bindebir kültürlü anlayışlı, içli ve hisli sevişen cilalı sözlere lüzum görmeden kanını kalbini birbirine bağlamış yaşayışlarına imrenilecek çiftlerde vardırki bence aile aşkının hakiki anlamı da bu yoldadır. Bugün yer yüzünü idare eden büyük şahsiyetler bir veya birçok şeylere esaslı bir surette inanmış adamlardır. Bir şey bilmeyen iptidai her hususta geri bir insanın Aksu deresinde yuvarlanan tomruklardan farkı yoktur. Devrin mevcut bilgilerini kendi takatına göre kafasına yerleştirebilmiş bir insan her sahada değil bir sahada adım atabiliyorsa o adam çok şeydir. Burada maksadım şudur: İnsanın her şeyi bilmesine lüzum yoktur. Bir sahada ilerlemek mecburiyetinde olduğumuzu kabul eden bir devrin içinde yaşıyoruz. Bunu yapabilmek için bir tek çare vardır. Oda insan olmak, bede-

vilikten, haydutluktan ve vahşilikten kurtulmak için yegâne çare **OKUMA AŞKI** dır. Okuyup yazmak günlük ticaret yapmak hayvani arzuları tatmin etmek ve yiyip içmek için kâfidir. Fakat, bizi çoktan geçmiş olan aydın milletlerin seviyesine varabilmek için lafla peynirgemisinin yürüyemiyeceği mâlumdur. Öğrenici okuyacak kendine bir yol seçecek ve o yolda ölünceye kadar okuyacak; okuyan adam nur gibi tertemiz lekesiz bir adamdır. Çünkü, o her türlü dalga dalavareden uzak kendi âleminde kendi işile meşgul kumar ve sefahat alemlerinden pek tabii kenardadır. En sıkıntılı zamanında okumasını bilen bir adam ne okusa kendini teselli eder. En iyi arkadaş hatta kardeş anne baba kitaptır ki kat'iyen yalan söylemez aldatmaz ne ise onu gösterir doğrusunu kendin seçeceksin.

Bir fabrikaya girip o karmakarışık aletleri görünce kendinden geçen şaşan, hayretler içinde kalanlar; küçücük bir hap yuttumu o müthiş tahammül edilmez ağrılardan kurtulanlar, tayyare, tiren, denizaltı ve radyoların çalışmalarına akıl erdiremiyenler çoktur. Bunları bulanlar günlerce değil senelerce çalışmışlar, hatta karıları, bizimle meşgul olmuyor bu adam delimidir nedir? diye boşanmışlardır. O adam bütün aşkını meselâ Periyodik sistemde açık kalan doksan iki unsurdan birini keşif etmek veya atomu parçalamak, yahut Radar cihazı ile sevki idareyi kurmak aşkındadır. Misâl verelim : Meşhur Alman kimya âlimi RICHTHER — Rihter yirmi sene geceli gündüzlü çalışarak dört cilt kimya lugatını bizzat yazmıştır. Bu lugat dünyaca tanınmış ve henüz bir eşi daha yapılamamış ölmez eserlerindendir. Onu gören insan yazmadı Allah kelâmı zanneder. WİRCHOV — Virhov kanser hakkında araştırmalarını yaparken onu bütün varlığını bu ilme verişi kendisini dünyaca tanınmış ölmez adamlar sırasına koymuş ve ebedileşmiştir. Bizim meşhur Türk a l i m l e r i n d e n **EBUALİ İBNİ SİNA** bundan dokuz yüz yıl evvel hekimlik, aritmetik, kozmoğrafya ilimlerinin esaslarını kurabilmek için bütün ömrü boyunca geceli gündüzlü çalışmış dolayısıyle dünya çapında meşhur bir şahsiyet olmuştur. Bunun gibi her sahada yüzlerce misal vardır. Vakit geçmiyor ne yapalım vakit öldürüyoruz, diye senelerden beri insanlığı gaflet ve dalalete sürükleyen garip düşünüş tarzımız vardır; yani oyunla vakit geçirmek. Atın ölümü arpadan olsun diyen zavallı bir adam azıcık olsun kafasını işletse bulurki atta kendisinin arpada, neden, at arpadan ölsün?. . . . Ne yazıkki çok uzun zannettiğimiz (60) ilâ (80) senelik ömrümüz çok kısadır. Onu uzun zanneden birde vakit öldürmeyi düşünenlere şaşmamak elden gelmiyor. Amerika ve İngiltere gibi milletlerin hayatı imrenilecek kadar güzel ve hoştur. Acaba neden

19 Mayıs Bayramında Halkevi Dil Edebiyat Kolu Başkanı, gençliğe hitap ediyor.

(Mütettiş Piyesinde vazife alan gençlerden bir grup)
(Ortada Halkevi Dil Edebiyat Kolu Baskanı Lûtfi Güngör)

Memleket büyükleri Halkevi gençleri ile samimi bir toplantıda

Bir spor teması yapmak üzere Giresun'a gelen Samsun 19 Mayıs kulübü gençleri, Giresun sporcularile birlikte

Bu Gece

Bir kervan gibi geçti ağır ağır kederim,
Herkes derin uykuda, bense bir derbederim.
Bu gece beni dinle gökte sessiz duran ay,
Saçma ışıklarını istemem mehtaptan pay!

Sırrımın anlaşılmaz bu geceki melâli,
İçindeki yanardağ sönmüş volkan misali.
Yıllardır kimse onu sezmedi bir kerecik,
Ve demedi: dibinde bir pınarı seçmeli!

Hüzünlü damlacıklar ruhuma kadar sızdı,
Kalbimdeki bu diyar susuzlardan ıssızdı.
Bu gece beni dinle gökte sessiz duran ay,
Saçma ışıklarını istemem mehtapdan pay!

Nazan İsmet ÖNAL

böyledir diye merak ederseniz cevabı şudur: Hepsi okuyan ve okumasını bilen, kitaba yazıya aşık adamlardır da ondan. Eski devirler çoktan geçmiştir, okumayan geri milletlere hayat hakkı kölelik ve hizmetcilikten başka birşey düşmez; çünkü her bakımdan boğulmuşlardır. Okuma aşkı denilince yanlış anlaşılmasın: Aşk güneşi, kaymak tabağı şu veya bu şekilde yazılmış bopsitil şiirlerin okunması -aşk- değildir. Onların ancak mükemmel edebi değeri bulunanları mevzubahistir. Genç kafaları baştan çıkaran tahsil ve terbiyeden uzaklaştıran kötü şeyleri kastetmiyorum. Ev kadınına en iyi arkadaş kitaptır. Azçok her bilgiden birer parça kafada bulundurmak devrimizin başta gelen ihtiyaçlarındandır. Bu türlü ansiklopedik malûmatın herkes için lüzumlu olduğunu bilmeyen kalmamıştır. Pek tabii ki kafanın boş kalması midenin aç kalması kadar tehlikelidir. Şu halde kendini okumaya vermemiş insan yirminci yüzyılın değil, ortaçağın geri ve küflü adamlarından farksızdır.

Dr. Abdulkadir ARI

Şehrimizde Verem ile mücadele Cemiyeti kurulurken

Verem

Yazan : **Dr. Kemal Turam**
Dahiliye Mutahassısı

Veremin tıbbi ismi Tüberkülozdur. Bu gün burada konuyu ele almamızın sebebi bu hastalığın bütün dünya ve bu arada yurdumuz için büyük önemi olması ve bir afet halini almasıdır. Verem bünyemizi kemiren bir hastalıktır. Veremden çok insan kayıp ediyoruz, ölenlerimizin çoğu hep bu hastalıktan ölmektedirler.

Tüberküloz şehirlerimizde köylerimize nazaran daha çok tahribat yapmaktadır. Medeni memleketlere nisbetle bu hastalığın tahribatı bizde daha fazladır. Zira onlar bu afete karşı bizden evvel ayaklanmışlar, mücadeleye girişmişler ve iyi neticeler elde etmişlerdir. Bu hastalığın çoğalmasında açlık ve sefalet büyük rol oynar, onun için harp sıralarında ve harpten sonra her memlekette bu hastalık artmaktadır.

Tüberkülozu (Koch) basili ismini verdiğimiz mikroplar meydana getirir. Bu mikrobu 1882 de (Robert Koch) bulmuştur. Verem mikrobu diğer mikroplar gibi gözle görülmez, hususi surette boyanarak mikroskop ile görülebilir.

Bu mikrobun başlıca insanlarda görülen, sığırlarda görülen tavuk ve kuşlarda görülen üç cinsi vardır. Biz insanları hasta eden insan ve sığır tipinde olan verem basilleridir, yani umumiyetle biz verem mikrobunu çok küçük yaşta iken inek sütünden almaktayız. O zaman aldığımız bu verem mikropları vücudumuzun koruma sistemleri olan bezelerimizde hapsedilir, kalır.

Günün birinde vücudumuzun bu istihkâmlarından her hangi bir sebeple çıkarak vücudumuza yayılan bu mikroplar hangi yaşta olursak olalım bizi hasta edebilirler. Bunu nazarı itibara alan Behring tüberkülozu "beşikte başlayan ve ölüme kadar devam eden acıklı bir şarkıdır„ diye tarif etmiştir.

Verem mikropları çok dayanıklı mikroplardır, kolay kolay ölmezler. Karanlıkta yirmibeş sıcaklıkta 9-15 ay yaşamakta, kokmuş balgamda haftalarca gömülen hasta bir akciger parçasında 5 ay, toprakta 7, çamurda 4 ay canlı olarak kalabilmektedir. Şu halde sırası gelmiş iken şu iki noktayı belirtmek yerinde olur:

1— Bu hastalık insanlara hava ile bulaşır, mademki tozda toprakta bu hastalığın mikropları uzun müddet yaşayabiliyorlar o halde sokaklara tükürmek adetinden vaz geçmeliyiz. Veremlilerin balgamlarını (Tükürük hokkalarını) her önümüze gelen yere dökmemeliyiz.

2— Ayakkabılarımızla evlerimize girmemeliyiz (eskiden ne güzel adetlerimiz vardı, evlerimize girerken ayakkablarımızı çıkarır, terlik giyerdik.

Verem mikropları soğuk ve kuruluğa da çok dayanırlar. Bundan dolayı veremlilerin bulunduğu odaları (döşeme ve dıvarları sık sık lysol veya formalin ile dezenfekte etmek icap eder.

Bu kadar dayanıklı olan verem mikrobu güneş ziyasına dayanamıyor, mikroplu balgamların en az iki, en fazla beş saat güneşe bırakıldıktan sonra artık bunlarda tüberküloz mikroplarının üremediği görülmüştür. Ancak bu da mevsime ve günün saatlerine göre değişmektedir. "Güneş girmeyen yere hekim girer„ ata sözümüz ne güzel söylenmiştir.

Tüberküloz mikrobunu tamamen öldürmek ısıtmak ile, kaynatmak ile mümkündür.

65 sıcaklıkta	15 dakikada	ölür	
70 „	„ 10 „	„	„
80 „	„ 5 „	„	„
90 „	„ 2 „	„	„
100 „	„ hemen ölürler.		

Buna nazaran inek sütünü bu mikroptan temizlemek için yukarıki sıcaklıklardan istifade edilir ve süt pastörize edilerek çocuğa verilebilecek hale gatirilir. Bu itibarla çocuğa çiğ süt vermek zararlıdır.

Balgamın beş dakika kaynatılmasıyle verem mikropları kat'i olarak ölürler. Bu mikropla kirlenen, bulaşan bütün çamaşırların ve tükürük hokkalarının temizlenmesi onları kaynatmakla kabildir. Sanatoryumlarda tükürük hokkalarına her gün lizol gibi mikropları öldürücü kimyevi maddeler konduğu gibi her

Öylece

Sevdiğim !
—Her şeye rağmen—
"Güzel rüyalarımda olduğu gibi„
Benim olmak istermisin ?

Bak !
Ben;
—önce—
"seni" seviyorum„
—Gülüşün sonsuzdur—
Türkülerini seviyorum
—Ufacık "ben„ım diyen—
Dudaklarını seviyorum.
—Kıvrımlı saçlarını—
Boyunu, bosunu, yaşını,
Seviyorum !
Seviyorum !
Seviyorum !

Hülâsa:
Hülâsa dostlar
Ben;
Sevdiğimi, seviyorum işte...
Saka KUŞU

üç günde bir kaynatılmaları adettir.

Bu hastalık elbise ve çamaşırlarla insandan insana geçebileceğinden veremden ölenlerin elbiseleri iyice temizlenmenikçe kaynatılmadıkça hiç bir kimseye verilmemelidir. Aksi takdirde iyilik yapalım diye o şahsa fenalık yapmış oluruz.

Verem hastalığı her yaşta görülebilir ve hastalık vücudumuzun her tarafında meydana çıkabilir. Mikropların yerleşib türediği yani hastalığın bulunduğu yere göre isim verilir: kemik veremi, akciğer veremi, deri veremi, bağırsak veremi, beyin zarı veremi . . . ve saire gibi. Bunlardan en çok tesadüf edilen akciğer veremidir. Bu hastalar öksürür, balgam çıkarır, her akşam ateşleri yükselir, terler ve hatta kan tükürürler. En çok bulaşmayı akciğer veremli hastalar temin eder. Bunların birçokları yatmaz, aramızda dolaşır ve sağlamlar için büyük tehlike teşkil ederler.

B u l a ş m a :

1— En çok hastaların öksürük, aksırık ve konuşurken etrafa saçtıkları tükürük damlacıklarile, öpme ile, bulaşık kapları ve çamaşırları kullanma ile;

2— Veremlilerin kurumuş ve toz haline gelmiş balgamlarını teneffüs ile,

3— Gıdalar içinde bulunan mikrobları yutmak ile,

4— Kara sinekler gibi haşarat vasıtasile olur.

Kırpışan Yıldızlar'dan:

(Zaman Bizi Kemiriyor!)

Ne yapalım niydelim biz?
Nerelere gidelim biz?
Azık neyi idelim biz?
Zaman bizi kemiriyor!

Çalan doğru, yalan doğru;
Bugün -filân, falân- doğru;
Geçim için talan doğru;
Zaman bizi kemiriyor!

Özü doğru olan pek az,
sözü doğru olan pek az;
Gözü doğru olan pek az;
Zaman bizi kemiriyor!

Açlar toklar aynı safta;
Nâmus bugün elde, lâfta;
Alçaklara maske, yafta;
Zaman bizi kemiriyor!

Mebrûre Semahat ARSUNAR

TÜBERKÜLOZLA SAVAŞ

Tüberküloz başarı ile savaşılan hastalıklardan biridir. Her memleket bu dert ile ciddi savaşa girişmiş ve önemli sonuçlar elde etmiştir. Meselâ Amerikada 1898 de yani mücadele başlamadan evvel bu hastalıktan ölüm onbinde 28,3 iken otuz sene sonra bu nisbet 10,6 ya inmiştir. Fransada 1898 de onbinde 50 iken 1926 da 24,2 olmuştur ki hemen yüzde elli fark etmiş demektir. Keza İngiltere ve İsviçrede otuz senede ölüm, mücadele sayesinde yarıya inmiştir. Almanya bu işte daha çok muvaffak olmuş ve ölüm nisbetini 32 senede dörtte bire indirmiştir.

Yurdumuz bu hastalıktan çok zarar gördüğünden biz de onunla mücadele etmek mecburiyetindeyiz. Bu zararları göz önünde tutarak mücadele için birçok fedakârlıklara katlanmak lâzımdır ve yerindedir.

Bu hastalık ile savaşta en evvel hastalar nazarı itibara alınır, yani evvelâ hastaları tedavi etmek, iyileştirmek onları bir'an evvel çalışabilir vaziyete getirmek icap eder. Her şeyden evvel şunu bilmeliyizki tüberküloz iyi edilebilen bir hastalıktır. Hastalar hekime ne kadar erken baş vururlarsa iyi olma ihtimalleri o nisbetle artar.

Mücadelede yalnız hastalarla uğraşmak kâfi gelmez, diğer taraftan sağlamları hasta etmemeğe çalışmak icap eder. Mademki en büyük tehlikeyi mikrop çıkaran ve etrafa yayan ciğer hastaları teşkil ediyor, sağlamların bu hastalarla temasını azaltmak gerektir.

Tüberküloz savaşı ferdi tedbirlerle başa çıkarılır bir şey değildir. Bunun için esaslı ve kuvvetli bir teşkilât ister. Bu ancak devlet işidir. Hükümet ve milletin el ele vererek müşterek bir mücadele kurmaları zarureti vardır. Fertlerden verebileceklerin "Verem ile mücadele cemiyetlerine„ senede bir lira gibi ufak bir yardım yapmaları ve bu yardımı devam ettirmeleri yekûn itibarile az değildir ve bununla bir şeyler yapmak mümkündür.

Verem ile mücadelede dispanserler büyük rol oynarlar, onlar bütün halkı Rontgen ile sıkı bir muayeneden geçirir ve hasta olanları tesbit ederler. Onlara iktidarı dahilinde gereken yardımı yapar, aileyi ve hastanın muhitini hastalık hakkında tenvir ederler.

Bulaşan hastalıkların çoğunun aşıları vardır. Bu aşılar esaslı korunma çareleridir. Vereminde B. C. G. (Becege) ismini verdiğimiz aşısı vardır. Bu aşı hastalık yapma kabiliyeti giderilmiş verem mikroplarıdır. Bu aşı yeni doğmuş çocuklara ilk on gün içinde süte karıştırarak verilir. Şimdiye kadar elde edilen neticeler yüz güldürücüdür. Şimdi bu aşının daha büyük yaştaki çocuklara meselâ ilk okul öğrencilerine tatbiki cihetine gidilmektedir. Memleketimizdede sağlık bakanlığı bu esas üzerinde yürümektedir.

Yurdumuzun birçok yerlerinde kurulmuş ye kurulmakta bulunmuş olan verem ile mücadele cemiyetleri de Tüberküloz savaşında büyük faideler sağlamaktadırlar. Bu cümleden olarak böyle bir cemiyetin sevimli Giresonumuzda da kurulmak üzere olduğunu okuyucularıma müjdelerim.

Kemal TURAM

Eflâtun ve Rüya

Voltairden Çeviren : Kâzım Tacal

PLATON çok rüya görürdü ve ozamandan beri de az rüya görülmedi. Evvelce iki cinsiyetli olan beşer tabiatının hatalarından dolayı cezaen erkek ve dişi olarak ikiye ayrıldığını rüyasında gördü. (1)

Riyaziyede beş tam şekil olduğundan ancak beş tam dünya olabileceğini ispat etmişti. Büyük rüyalarından biri Dr. "Cumhuriyet„ (2) oldu.

Yine rüyasında görmüştü ki, uyku uyanıklıktan, uyanıklıkta uykudan doğar ve bir ay tutulmasına bakarken, akıl başka bir yere kaçar. Rüyalar ona büyük bir şöhret temin ediyordu.

İşte, rüyalarından hiçte az ehemmiyetli olmayan bir tanesi :

Ebedi mühendis büyük „DEMİOURGOS„ (3) ucsuz bucaksız fezayı sayısız kürrelerle doldururken, eserlerinin şahidi olan meleklerin bilgisinide denemek istedi. Onlardan herbirine (küçük şeyleri büyüklerle kıyas caize). PHİDİAS ve ZEUXİS'in çıraklarına yapılacak heykel ve tablolar verdikleri gibi, tanzim edebilecek toprak parçaları verdi.

Demogorgon'un hissesine arz denen çamur parçası düştü ; onu bugünkü olduğu şekilde tertip ve tanzim ederken bir şaheser yarattığından öğünüyordu. Arzu ve ihtirası ramettiğini düşünüyor ve bu yüzden arkadaşlarından methiyeler bile bekliyordu; fakat onların yuhaları ile karşılaşınca hayrette kaldı.

İçlerinden şakacı biri : " Hakikaten güzel yaptın; dünyayı ikiye böldün; birinden diğerine muvasalayı kesmek için iki kutup arasını geniş sularla doldurdun. Sizin kutuplarda soğuktan donulacak, hattı üstüvanızda sıcaktan ölünecek. Gelip geçenlerin açlık ve susuzluktan ölmeleri için büyük kum çölleri yaptın. Koyunlarınızdan, inek ve tavuklarınızdan oldukca memnunum; fakat acıkcası yılan ve çıyanlarınızdan hiçte değilim.

Enginarlarınız ve soğanlarınız çok iyi şeyler; fakat dünyayı diğer bu kadar zehirli nebatlarla kaplarken niyetiniz ne idi anlayamıyorum, yoksa ahalisini zehirlemek mi kastiniz? Bana öyle geliyor ki, otuz cins maymun, bir okadar köpek ve yalnız dört beş nevi insan yarattınız, bu sonuncuya akıl dediğinizden de verdiniz; fakat, doğrusunu söylemeli, bu akıl çok gülünç ve daha ziyade deliliğe kaçıyor. Ve yine bana öyle geliyor ki, bu iki ayaklı hayvana bu kadar çok düşman ve pek az müdafaa ve bu kadar hastalık ve pek az deva, bu kadar ihtiras ve pek az akıl vermekle çok bir iş yapmış olmuyorsunuz. Bu hayvanlardan yer yüzünde çok kalmasını istemediğiniz muhakkak; zira, onları maruz bıraktığınız tehlikeler bir tarafa, işinizi öyle güzel yaptınız ki başınız hiçbir zaman gailesiz kalmayacak; görüyorsunya pek güzel bir eser meydana getirdin;„

Demogorgon kızardı, mamafi işinde bazı maddi ve manevi bozukluklar olduğunu hissediyordu, fakat kötülükten ziyade iyilik bulunduğunu ileri sürüyordu. Cevap verdi :

"Tenkit etmek kolaydır; Fakat daima mâkul, serbest ve serbestliğini suistimal etmeyen bir mahlûk yaratmanın bukadar kolay olmayacağını düşündünüz mü? Yetiştirilecek dokuz onbin nebattan bir kaçının zehirli olmasının önüne geçmenin kolay olmayacağını hiç düşünmezmisiniz? Muayyen bir miktar su, kum çamur ve ateş ile ne deniz nede çölün olmayacağını mı tasavvur ediyorsunuz?

Sen de MARS yıldızını yaptın, iki büyük kemeri nasıl çektiğini ve aysız gecelerinin nasıl olduğunu göreceğiz; insanlarınız arasında deli ve hasta olup olmadığınıda göreceğiz.„

Filhakika, melekler Mars'ı da tetkik ettiler ve tenkitciye şiddetle çattılar. SATURNE'ü yapan en ciddi melek bile kendini tenkitten kurtaramadı; arkadaşları, JUPİTER, MERCURE ve VENÜS'ü inşa edenler, herbiri tenkitten hislerini aldılar.

Ciltlerle kitaplar yazıldı; birçok sözler söylendi, şarkılar düzenlendi, çok gürültüler oldu; sonunda ebedi DEMİOURGOS hepsine susmalarını emretti ve onlara :

"Siz, iyiliği ve kötülüğü meydana getirdiniz, zira, siz çok zeki olmakla beraber tam değilsiniz, eserleriniz de sadece birkaç milyon sene yaşayacak; iyice yetiştikten sonra daha iyilerini yaparsınız. Tam ve ölmez eserler yaratmak ancak bana mahsustur.„ dedi.

İşte, Eflatun talebelerine böylece anlatıyordu; ne zaman ki sustu, talebelerinden biri :"üstad uyandınız„ dedi.

Kâzım TACAL

(1) Eflâtunun Ziyafet isimli eserinden Hünsalar efsanesi.

(2) Eflâtunun Cumhuriyet isimli meşhur eserinden

(3) Yunan mitolojisinde bir ilâh

Tireboluya Hasret

Fındık ağaçlarının yemyeşil yaprakları
Geçmişteki sevgimin hatırasını gizler
Şimdi benden çok uzak Ayana toprakları
Nerde şen çocukların yıkandığı denizler?

Dizlerinin dibinde denizin çırpındığı
O heybetli kalenin mağrur bakışı nerde
Nerde memleketimin altın renkli fındığı
Düşmana yolvermeyen nehrin akışınerde?

Her tarafın buz gibi soğuk sularla dolu
Sendedir meyvelerin en iyisi en bolu
Denizle fındıktadır halkının geçim yolu
Nerdesin hasretiyle yandığım Tirebolu.

Orhan UYGUN

Gandi - Müslümanlık âlemi ve insanlık

Birinci sahifeden devam

beş kıtasını mateme boğdu. Gandinin bütün dünyada kazanmış olduğu büyük nufuz karşısında onu diktatör unvanına lâyik görenler bulunmuştur. Evet dünyanın kalbini fethettiği ve yüzlerce milyonluk Hindistan halkını emirlerine itaat ettirdiği için ona d i k t a t ö r de diyebiliriz. Fakat bir farkla. Çünkü şimdiye kadar dünyada yaşamış ve hüküm sürmüş olan diktatörler içinde sonradan milletlerinin ve bütün cihanın muhabbet ve sempatisini kazanmış olanlar vardır. Fakat tarihte diktatörlüğün kuruluşu; daima kılıca, kuvvete, ordulara ve askerlere dayanmıştır. İşte bu sebebledir ki Gandiye bir diktatör unvanını verecek olursak onu ancak; topu, tüfeği, ordusu askeri olmayan bir diktatör diyebiliriz. Gandiyi dünyada şimdiye kadar yetişmiş büyük adamlardan ayıran ve kendisine mümtaz bir mevki bahşeden bir hususiyet daha vardırki o da şudur: İnsanlara rehberlik etmiş olan ve insanlık bakımından değer taşıyan büyük adamların hemen hemen hepisi fikirlerile ve kalemlerile hem cinslerine hizmet ve yardımda bulunmuşlardır. Halbuki Gandinin filen; hasta bakıcılık ettiği zamanlar çoktur. Kolera gibi afetlerde bile hiç korkmıyarak karantina tanımıyarak binlerce insanın bir günde öldüğü kamplara girmiş ve geceli gündüzlü bedbaht ve musibetzede insanların ızdıraplarını dindirmeğe çalışmıştır. Zulme ve haksızlığa karşı mazlumları savunmak için her türlü tehlikeyi göze almamış hapislerde zindanlarda yatmış uğradığı tecavüzlerden hiç yılmamıştır.

Bu kadar uzun ve çetin mücadelelerden sonra hayatının 78 inci yılında kendisi müslüman olmadığı halde müslümanlığı ve müslümanları müdafaa uğrunda bir müfridin kurşununa hedef olarak fani dünyaya gözlerini kapamıştır. Bu bakımdan büyük ölüm hadisesinin en canlı akislerinin islam aleminden gelmesi icap ediyor bunu beklemek lâzım. Bu aziz ölünün hatırası önünde bütün Türk kalplerinin burkulduğuna hiç şüphe edilemez.

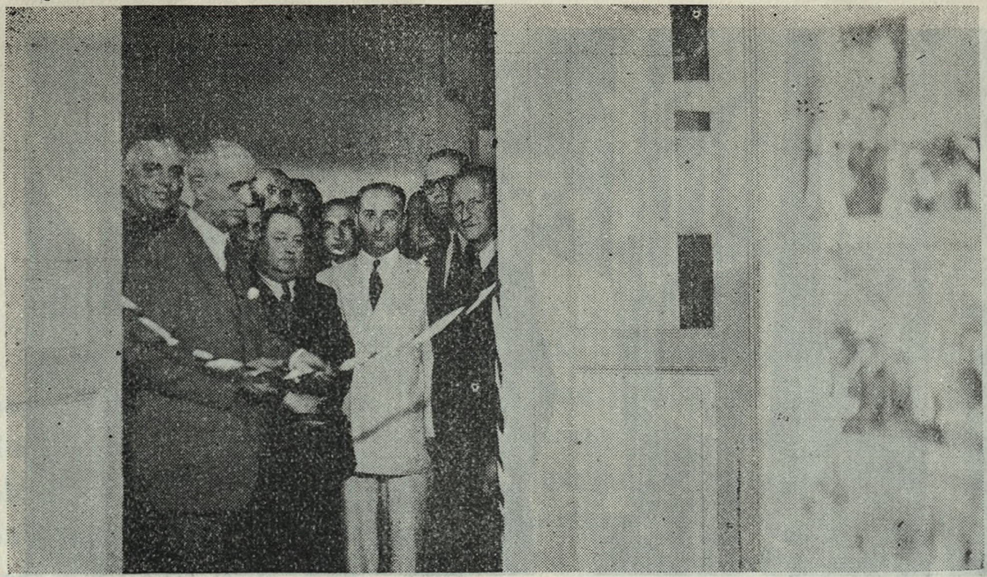
ismail Hakkı Soyer

Davetliler evimizde açılan bir sergiyi geziyor

Evimiz gösterit kolu tarafından temsil edilen "Çıldıran Adam„ piyesinde vazife alan gençler bir arada

Vali, Halkevinde bir sergiyi açıyor

Çıldıran Adam piyesinden bir sahne :

((Eserin müellifi Halkevi gençlerinden İslahat Altay eserinde, çok muvaffak olduğu baş rolde

[Yanındakiler : rollerinde başarı gösteren Suphi Seykan ve Burhan Surar]

Tetkik

Altın Fındıklarımız

Yazan:
M. Lûtfi Güngör

Sayın Kemâl Peker'in kapağıyla beraber 246 sahifelik (Fındık) adlı önemli eserinden ve fındıklarımızın gelişmeei, daha çok verimli olması için noler yapılması lâzım galeceğinden, ziraat, orman fakültelerinin yetişdirdiği gençlerle, fan adamlarımızın, nihayet devletin, hükûmetin bu babda neler yaptıklarını kısaca arzedecek, dileklerimizi de haykırarak bildireceğiz.

X

On senedenberi Gireson'da fındık kırtasiyeciliğinin şef memurlarından biri bulunan sempatik arkadaşım Kemâl Peker'le tanışmam bir yıl oluyor; gayyur arkadaşım bana fındık konusunda - müstahsil, alım satımla meşgul büyük tüccar olarak değil - bu kınalı ürünün edebiyatında daha çok fantaziye mütemâyil söz ve eseriyle kslâm sahibi, salahiyetli bir mütebahhir hissini verdi. Onun eserinin noksan taraflarını tamamlayacak, yahut, ihsaî ve tarihî bilgilere bir şey ilâve edecek değilim. Çünkü fındık konusunda ve toprak işlerinde ondan ziyade bigâneyim. Ancak, umumî bakışlar ve düşünceler serdi hakkımızdır. Eserde bizce sathî geçilen noktalarına işaretle kitap sahibindan çok, devletten dileklerde bulunacağız.

Peker dostumuzun iktitafi mahiyetteki eseri, fındık reklâmının bir şaheseridir. Ticaret âleminin binbir türlü incelikleri, hisab-ü kitabı arasında mal'ın sürümünü sağlayan reklâmdır. Zaten müellif, Japonların çaya milli bir damga ve önem veren çay dastânı şairini tebcil ediyor. Biz de Kemâl Peker'i aynı ruh ve sevgi ile, Yeşîl gireson'un dal uclazında mevsim m e v s i m damlayan altın yuvarlaklarının şâiri olarak selâmlarız. Kemâl Peker, fındıklarımızı, bütün dünyanın kulağına fısıldıyor, küpe yapıyor. Meyveler şahı fındığın asaletini, özlüğünü, metanetini tarihten alan Peker bu tombul, yüksükümsü kınalı güzeli, cihan piyasalarına öyle bir prezante edişi varki. . . . Fındık prensesinin yabancı memleketlerde kendini satması, ağır basması için, kitaptaki şehrâyin cidden temâşaya değer. Bir bakımdan Fındık adlı eser, mahsüllerimizin, reklâm cihetinden, eksik taraflarını, bütün bir haşmetü tantanayla aydınlatmış oluyor. Bir bakımdan, resmi ve haki-

Hastalığımdan dolayı

Nasılki terkeder
Kuruyan bir ağacı kuşlar
Öylece bıraktı beni,
Bıraktı başımı saran arkadaşlar.
Ağacı kurt gemirip kurutmuştur
Beni mikrop...
Ağaç ölmüştür
Bende öleceğim;
Fakat öyle ağaç gibi değil...
Kuş konar mezar taşım olacaktır
Baş ucumda yükselen bir çamla
Eli kitaplı ziyaretcilerim bulunacaktır
Bazı bazı kararan akşamla.

M. Bahtiyar ÖZTÜRK

NOT : Bu şiir bir hasta gencin defterinden alınmıştır.

ki rakkamlara dayanan Fındık adlı eser, ilmi çeşni de taşımaktadır. Tarih boyunca fındık, bugünkü günde fındık, enine boyuna işlenmiş, incelenmiş, bilmediğimiz birçok noktalar aydınlatılmıştır. Bu altın tanelerinin çoğalması, hazine fındıklıklarımızın ıslahı, fenni, kimyeyi usullerin, tedbirlerin, bir sözle, rakısız olan bu matağımızın daima birinciliği temâdiî ettirmesi bâbında neler yapmalıyız? Alınan sonuçlar ideale yakınlaşıyor mu? yoksa geriliyormuyuz? Kitapta, bu sorular, sathi geçilmiş; binlerce yurttaşın bel bağladığı bu emsalsiz ürünün miktarı, istikbâli ne alemdedir? ne olması lâzımdır? Bana bunlar, meskût geçilmiş gibi geliyor. Diğer deyimle, köylüyü tatmin edici onların gözlerini açıcı sayfalara rastlanmıyor. Kitab, baskı nefaseti ve şi'riyet cihetinden, kasideler yazılmağa lâyik, Yeşilgireson matbaasında basılan bu kitap belki Karadeniz hatta tekmil İl basımevlerinin hayatında bir rekordur. Eserin içi dışı, fındığın zarfı, ambalajı kadar zengin, güzel ve sağlamdır; zâikalara sürür ve lezzet vericidır. Fakat bu güzel ve özel lezzet veren hazinenin sadece kapısı açılmıştır. Bize altınlar vâdeden fındıklarımızın ıslahı, ağaçların tekâsüfü, verimin artırılması vapur ambarına girinceye kadar, çalışmaların rasyonel olup olmadığı hususunda çiziştirmeler var, geçişmeler

Türküm

Orta asyadan gelen asîl Türk oğlu Türküm
Ay-yıldız dalgalanan, küçük asyalıdır ülküm.
Malazgirt ve Pilevne, Çanakkale, Sakarya...
Ebedidir. Ölüm yok, gökte yıldız ve aya,
Baştanbaşa cennettir, yaşadığım bu ülke,
Tarihim : paktır, kanım : asîl, sürdürmem leke,
"Yurdda sulh, cihanda sulh„ ap'açıktır amacım,
Zaferdir benim tacım, zaferdir benim tacım,
Beş kıt'aya ün salan Türküm, adım tarihsel
Türküm bu tek kelime bütün dünyaya bedel
Attila, Cengiz, Timur, yakın tarihte Kemâl
Dünya çullansa bize bayrağımız istiklâl

Ş. Karahisar Sağlık memuru
Suat ERSAN

var. Bizce, köylünün gözünü, karnını doyuracak fantazi ve şiirden ziyade fındık ağacı, fındık dölünün artırılmasıdır. İşte Kemâl Peker arkadaşımızın ihmâl ettiği yahut ihmâlkâr göründüğü taraflar. . . .

X

Milli servetimizin altın düğmelerinden biri de fındıktır. Dünyada rakipsizliği mâlumdur. Bu kadar önem taşıyan fındığın yapraklarına, ocaklarına (1) düşman, iç ve dış tesirler nelerdir? Bir tek ocaktan, ortalama yılda (5) kilo fındık alınırken niçin a y n ı bahçede, öbür ocaktan beş gram bile, alınmıyor. Yahut, bazı bahçenin bir ağacından 20-30 kilo fındık devşirilirken o bir bahçenin en gürbüz ağacından üç gramcık dahi alınmıyor? Ziraatcılarımızın, ormancılarımızın yüksek mühendisleri, fen adamlarımız neler düşünüyorlar? Devlet eliyle işleyen tarım müesseseleri, numune fidanlıkları, şimdiye kadar ne yapmışlardır? İşte bir sürü istifhamlar ki hepsine toptan cevap verelim :

Şüphesiz fen adamlarımız, ziraatcılarımız, ormancılarımız, toprak mahsüllerinin ıslahı, gelişmesi için bilfarz kurtların itlafı, toprağın gübrelenmesi, miktarın iki üç kat artırılması hususunda, fenni, ilmi ne yapmak lâzımsa yapılmasını isterler. Buda büyük teşkilat büyük para ister. Teşkilât mevcut. Para, hüsniyetle harcanıyor. Evet, kurumlar, fidanlıklar, yüksek, orta mühendisler var. Nazariyeler, tavsiyeler, öğütler, konfranslar yolundadır. Lâkin ortada gözle görblür büyük bir netice, i ş yoktur. İlgili kurumların yüksek tahsilli mütefenninleri bizzat toprak mahsüllerinin ıslahı, verimin artırılması için fındıklara el ve kafa ile yeni rejim, yeni usul tatbik te ediyorlar. Fakat bu mübarekler. tamamen gülünç oldular. Ağaçlar, bahçeler boyun bağlıları sevmemiş, meyve vermemiştir. Mahcubiyet büyüktür, itiraflar başladı: "baba, siz,dedelerinizden gördüklerinizi devam e d i n, bu iş bizim kafamızla dönecek şey-

Tezgâh Sesleri

Tezgâh sesini gönüllerine işleyen
ve o sesi en kutsal bir ses bilen
Sayın Şebinkarahısar'lı hemşehrilerime :

Tanyeri ağarıp, olunca sabah,
Şarkıya başlar yüzlerce tezgâh.
Çınlatır dağları dinlesen bir ah!
Bülbülü susturur tezgâh sesleri.

Sanata bağlanır akıllı her baş,
Onunla birleşir, olur arkadaş,
İstikbal yolunda eşsiz bir yoldaş,
Rehberdir insana tezgâh sesleri.

Servettir zamanlar, değerini bil,
Hayat, çalışanın tembelin değil,
İğil, o sesin önünde iğil,
Kurtuluş sesidir tezgâh sesleri.

Ahmet KAYA

değil, biz ancak tebrübelerimizi çoğaltırsak fennin vâdettiği bolluğu sağlaya biliriz„ dediler. Hakları vardı; ilim, fen, tecrübe-tatbik, tecrübe-tatbik'den sonra meyvesini verir. Nazariyeler, fantaziyeler, metodlar devamla, sabırla tatbik ve değişmelerle gayeye ulaşır. Fenni inkâr edecek değiliz. Devlet eliyle işleyecek bu ğibi işleri küçük çapta yapmak ve göstermek pek alâ mümkündür. Tavsiyeler, konfranslar, radyolar köylüyü kat'iyyen tatmin etmez. Hangi köylü, para döker de, nazariyeleri, faraziyeleri tatbika kalkışır? Köylü ve onun toprağı tecrübe tahtası değildir.

Gösterişten, fantaziden vaz geçilerek iş, eser göstermek lazımdır; mülkiyeti kendine ait topraklarda hükümet, fen hükmünü yürütürse neticeyi bu yıl değilse öbür yıl alırız. Verim tezayüdünü gören köylü, radyo başına, konfrans salonuna binbir ricayla çağırmaya o zaman lüzum kalmaz. Köylünün hırsı kamçılanmıştır.

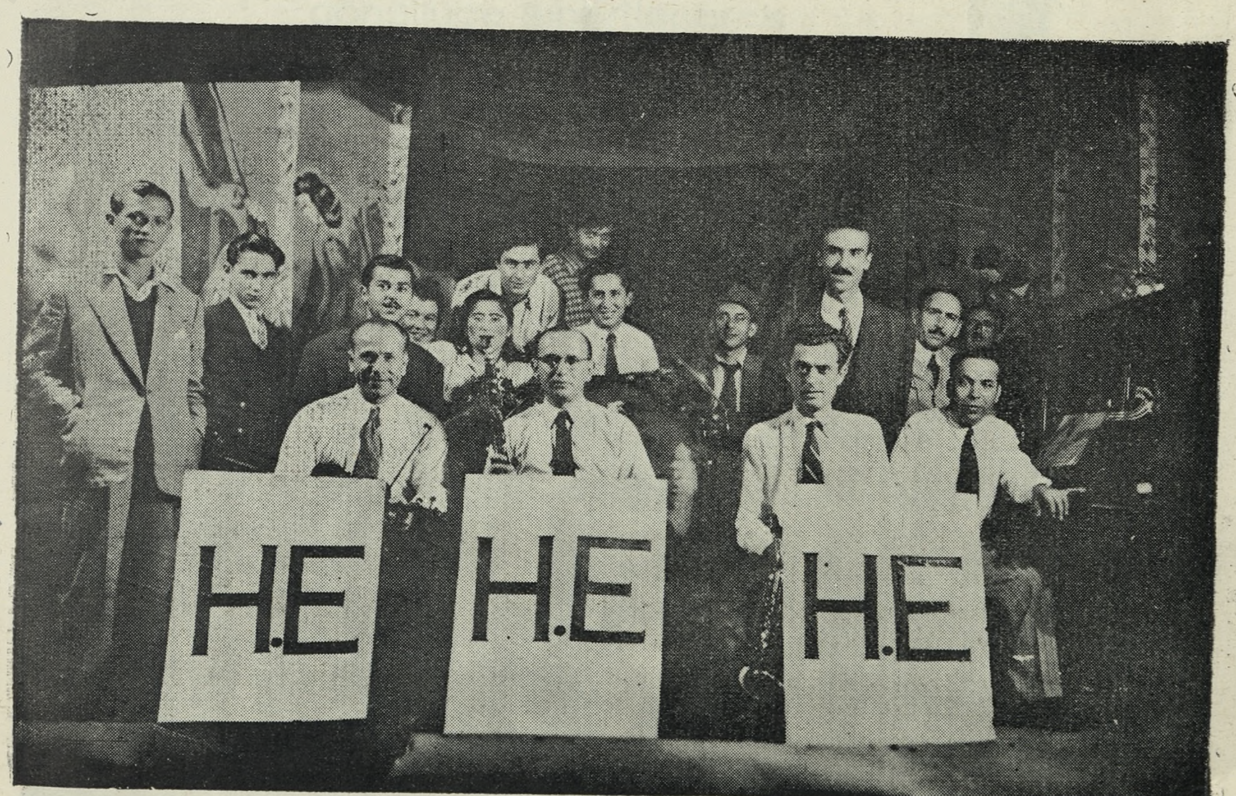
Verimli numune tarlasına, fındıklıklarına koşan köylü artık neticesiz öğüt ve konfranslardan kurtulur.

Hulâsa fen, tecribelerınden ve paraların dökülmesinden sonra kendini sevdirir. Her iklim ve her toprak parçası husuî olarak tecribe masası yapılmadıkca — tabir mâzur görülsün — borusunu öttüremez. Yoksa, kuru bağırtı, tükenmez öğüt, talkın salkım yarım kafiyesinden başka bir şey değildir. Vakıa ortada: Köylüler, nice fen adamlarına kan kusturmuş, onları her zaman utandırmıştır. Mütefenninlere: "Babadan, dede-

Radyo san'atkârlarından Avni Özbenlı'nin memleketimizde bulunmasından bilistifade Halkevinde verdiği konserden bir görünüş

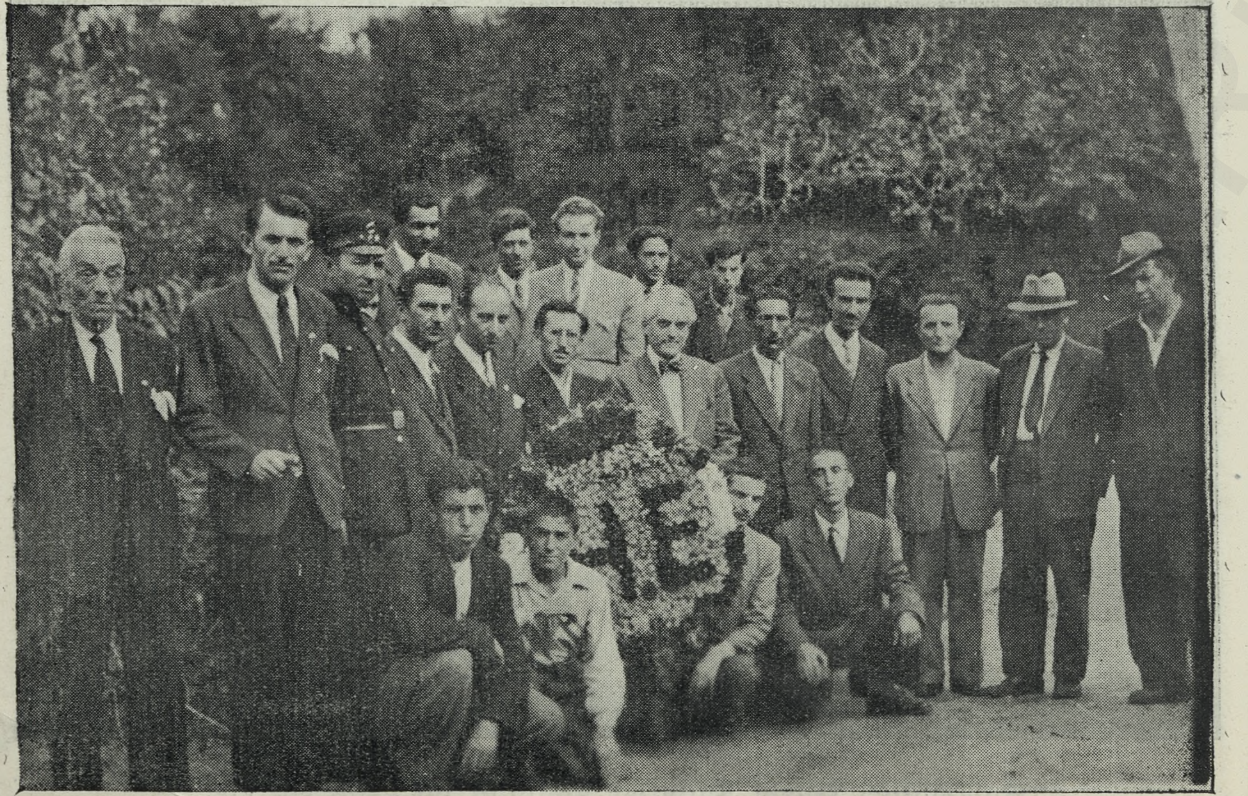
[yanında memleketimizin saz üstadı Küçük Hüseyin görünmektedir]

Halkevimiz Güzel Sanatlar kolunun bu sene sık sık tekrarladığı ve halkımızın takdirlerini kazanan zengin müzik gecelerimizden birinde; gençlerimizi bir arada görüyoruz.

Evimiz Güzel San'atlar kolunun başarılı konserlerinden diğer görünüş

Her sene bir gelenek halinde Halkevi gençleri tarafından mezarına çelenk konulan Giresun'umuzun aziz şairi Can Akengin'in ölüm yıldönümü 31-8-947 tarihinde kabrini ziyaret hatırası

Köye dönen Enstitülü'ye

İşte, toprak;
İşte, köylün;
Birinin yaşadığı Ortaçağ gecesi
Diğerinin kıvrandığı
kara sapan'ın işkencesi...
İkisinin de ihtiyacı var
Suya olduğu kadar
Tekniğe
bilgiyede,
Lâf değil "yapacağaz„ diye;
yapmak gerek.
Geçip önüne köyün;
gönüllüce sıpartlanarak
görünmek,
göstermek
gerek!
İş istiyoruz!
Eser istiyoruz!
Propaganda değil sade;
Gerilik üstüne sefer istiyoruz!!!

M. Bahtiyar Dayımoğlu

den kalma, usullerinizi yürütün" dedirtmiştir.

Kafaları, harflerle, terimlerle, formüllerle dolu zavallılar ne zamana kadar gülünç olmaktan kurtulacaklar? Bu aziz ve saygı değer yurttaşların yüksek bilgilerinden nasıl istifade edeceğiz? Köylü dayılarımızın yüzünü ne zaman güldürüp ağartacağız? Kırtasiye, formalite süs ve yapma çiçekliklerden usandık. Fakültelerin genç elemanları numune bahçelerinde, numune tarlalarında, laboratuarların da çalışır, himmet ederlerse, kafalarındaki bilgi yığınları vuzuh kesbeder. Âmirlerle, emirlerle formalitelerle oyalanan gençler pek tabiî ki köylüyü, memnun edemez. Ancak, devede kulak kabilinden iş görürler! mesela fidan satılır, varsa ilâç dağıtılır, bir de defterler tutulur, kâğıtlar imzalanır. Bu çalışmalar bizce havanda su döğmekten farksızdır. Konferanslar ise, beyhude yere, hancereyi üzmektir.

(1) Kısa boylu olan fındık ağaçının sâklarıyla dallarının irtizam sahasına deniyor.

Sanatkârız

Gireson Erkek Sanat Okulu Okulum
Bileziğim altından bükülmez kolum
Çalışkanlık, doğruluk, fazilettir tek yolum
Timsaliyiz gençliğin her bakımdan yana biz.

Elimizde eğe, rende, çekiç sanatı belleriz
Eğilmeyen o kalın demirleri eğeriz
Kıvılcımlar saçarak örsümüzde döveriz
Sanatkârız bıkmadan çalışmağı severiz.

Gücümüzle erir demirlerden dağlar
Biz tanrının yere enmiş kuvvetleriyiz
Yumruğumuz altında yırtılır çelikten ağlar
Dağları eriten çağlayan selleriz.

Medeniyet sembolu çekiçimiz örsümüz
Âletimiz olmakla gurur dolu göğsümüz
Elimizin nasırı birtanecik süsümüz
Timsaliyiz gençliğin her bakımdan yana biz

Sekizini işleriz yirmi dört saatın
Şırını dökeriz terimizle sanatın
Sebebidir dökülen bu inciler rahatın
Timsaliyiz gençliğin her bakımdan yana biz

Tunç akisler yaratır çekiçlerin sedası
Eş demektir bu sese medeniyet nidası
Bu muziktir biricik ruhumuzun gıdası
Timsaliyiz gençliğin her bakımdan yana biz

İbrahim DEDE

Sulha Kelâm:

Cephe Gerisine

Bir " ileri karakol „ neferiyim
Göksümde asılı künyem.
Okutuyorum sık sık
Bu şube emanetini muhafaza gerek.

Düşman dağlarına bakıyoruz,
Rüzgârlar esmese,
Sular çağlamasa bile
Şüphelenmek lâzım.

Ana !. Oğlunun servi boyu
Geçer akçe değil burda
Dik durmak yasak
Emir böyle..
Köroğlu'nun tükürdüğü
Delikli demirle beraberiz
Ayıplama zaman değişti.
Sen Sulh'tan lâfet kana, kana
Benden yan meraklanma.
" İleri karakol „ eri
Gözü pek adım dır.

O. Turgut PAMİRLİ

Vehim

Allahım!...
Bugece neden sabah olmuyor,
Niçin ilerlemiyor saatler;
Ve, niçin bitmiyor bu ölü sukûn?
. . . .
Ya bu çılgın kahkaha?
Ya bu titrek çocuk sesi,
Sukûnla boğulur gibi nefesi,
Hangi evden geliyor bu geceyarısında?!..
Hangi evden Allahım, bu gelen sesler,
Bağrımı delen sesler?,,.
Nerden Allahım, nerden;
Hangi bilinmez yerden,
Bu gelen. . . gelen sesler,
Bağrımı delen sesler?.,.
Bağrımı delen sesler?...
Sesler. . . . . . sesler ! . . . .

A. Tarık Günaydın

Aşka Dair

Aşk; Aklın sınır çerçevesi dışına çıkması ve taşması demektir

Aşk uğrunda irade yolcusu aranamaz!

Dimağ hürriyetinin bağımsız ürünü Aşktır.

Aşk; beynin olağan üstü çalışmasıdır.

Bağımsız bir kafada aşk arslanı taze şikârlâr arar.

Sevgi duygusunun Şehlâ bakışı aşkta aranır.

Aşk; şuur dışı devinmelerin bir aynasıdır.

İrade otoritesi zayıfladıkça Aşk kuvvet kazanır.

Normallıktan uzaklaşmağa yeltenen akıl, aşka yaklaşıyor demektir.

Aşk; hem yapmak ve hemde yıkmak enerjilerinin kaynağıdır,

Mantık dışı ülkeler Aşkta aranır.

Aşk; hayal mefhumunun dinamik sembolüdür.

Aşk şerbeti; hayal bardağından içilir.

Hayaller itidalden uzaklaştıkça aşka yaklaşırlar.

İradeyi hırpalayan duygu, Aşkı kamçılar.

Zayıf hayaller, Aşk örsünde döğülürse, tecazüp gibi bir ürün verirler.

İhtirasın enbüyük ve en yakın dostu Aşktır.

İhtirassız Aşk ve aşksız ıhtiras, olamaz.

İrade yuları aşk başina takılmadıkça duygu esaretinden kurtulmak imkânı bulunamaz.

Hülâsa Aşk; bir nevi delilikten başka birşey değildir.

H. Tahsin Okutan

Vefasız

Bilmem neydi maksadın, önce seninim dedin,
Biraz zaman geçince benden kaçtın gelmedin
İnanıyordum buna, sen sadece benimdin
Söyle bana vefasız, beni hiç mi sevmedin?

Görmek istemiyorum, lacivert gözlerini
işitmek bana azap o tatlı sözlerini
Yaktın beni, tanrı da yaksın dilerim seni
Başkasına ver artık o vefasız sevgini.

Anneme

Kederlisin neden hep, üzüntü yoldaşın mı?
Dünyada elem çeken yalnız senin başın mı?
Daha henüz pek gençsin, fakat ruhun ihtiyar
Evet, haklısın, çünkü ne kardeş kaldı ne yar.

Zamanla ağıracak koyu siyah saçların
Herkes gibi ebede kavuşacaksın yarın
Başında çoğaldıkça saçının ak telleri
Öpenler artacaktır, o mukaddes elleri.

A. BAYRAGÜN

Aysız Geceler

Her tarafta uhrevi, derinleşen bir boşluk,
Yavaş yavaş etrafa karanlıklar çöküyor.
Ufuklardan tepeye karanlıklaşan boşluk
Göklerden mavi-siyah zerrecikler döküyor...

Şurada bir köşede, küfeci bir çocuk var,
Küfesine dayanmış, bitkin, bitap yatıyor.
Ne duygu, ne düşünce, ne de hayale dalar,
Hayat güneşi, onda doğamadan batıyor!...

Bırakalım uyusun, uyusun kana kana,
Gündüz yorulsa bile, yaşasın bari gece;
Sabah erkendenberi hep kıvrana kıvrana
Yaşamak, küfesinde oluyor bir işkence!...

Doğduğu gündenberi meskenidir şu çarşı,
Ne bir evde yaşadı, ne de bir eve sığar!
Bilmeden olsa bile, çorak hayata karşı
Solgun dudaklarında müstehzi bir gülüş var!

Güngör Emin ERTEM

Vatan İçin

Bu mukaddes topraklar uğruna ölürsem bir gün
Oğlunun arkasından ağlama anneciğim.
Bu asil topraklar için bizi bekliyor mezar,
Vatan için ölmekte var.
Mademki ben Türküm, bugün değilse yarın vurulup düşeceğim.
Bu mukaddes acelle ölüp gittiğim zaman
Bağrını göz yaşı ile dağlama anneciğim.
Mezarı bilinmeyen bu kefensiz oğlunun hayaline
Ömrünü bağlama anneciğim.

T. Emin ŞENEL

Daima Böyle

Bir şiir yazmak istiyorum:
Sevdiğimin yüzü kadar güzel,
Varlığı kadar çekici . . .
Her mısraında yaşamalı
Tarif edemediğim yârım.
Ben daima böyle
Olmayacak şeyler arzularım.

Sonbahar

Dikenli dallarda bir sarı yaprak,
Solgun güneş ile vedalaşıyor.
Yeşilden esmere bürünen toprak,
Çiçekli günlerden özlem taşıyor.
Mevsimin hüsnüyle hasta tabiat,
Avare çırpınan perişan kanat,
Parlak semaları hayâlinden at,
Varlığımız acı duygu taşıyor.

Ölüverdi

Karı derdi, kız derdi,
Ekmek derdi, tuz derdi,
Hizmetçiye sakız derdi,
Dert yüzünden ölüverdi.

Ali Baytok

ÇALIŞMALARIMIZ

1/Ocak/948 den 20/Şubat/948 ze kadar Halkevi çalışmaları

DİL EDEBİYAT:

15/Ocak/948 günü akşamı Halkevi salonunda Sıtma Savaş Doktoru Abdulkadir Arı tarafından (VEREM) konulu bir konferans verilmiştir.

GÜZEL SANATLAR:

12 ve 13/Ocak/948 günleri akşamları H a l k e v i salonunda Türk musikisi konseri verilmiştir.

15/Ocak/948 de Halkevi salonunda yerli sazlarla konser verilmiştir.

2 ve 3/Şubat/948 günleri Halkevi salonunda Türk musikisi konseri verilmiş, ayrıca yerli saz ve türküler, mahalli oyunlar oynanmıştır.

Halkevi Güzel sanatlar kolu Halkevleri bayramına iştirak etmek üzere Giresonun mahallî kıyafet, oyunlar ve türkülerini temsil etmek üzere Ankaraya 10 kişilik Folklör ekibi göndermiştir.

TOPLANTI VE NİKÂH:

Halkevi salonunda bir kurumlar toplantısı ve iki nikâh töreni yapılmıştır.

TEMSİL KOLU:

21/Ocak/948, 29/Ocak/948 ve 12/Şubat/948 günleri Radyofonik temsille bu temsillerde alafranga ve alaturka muzik konserler katılmış ayrıca seçme şiirler okunmuştur.

SOSYAL YARDIM:

Altı vatandaşa geçimlerine medar olmak üzere 45 lira para yardımı yapılmış, dokuz vatandaş muayene ettirilerek reçete ve ilaçları alınmıştır.

KÜTÜPHANE VE YAYIN KOLU:

Halkevi radyo yayınlarıno başlamıştır. Her perşembe akşamları muntazam olarak devam etmektedir.

Kütüphaneye 35 kitap ilâve edilmiştir.

SPOR:

Halkevi, mektepler ve kulüpler arası voleybol maçları tertiplenmiş müsabakalara cumartesi ve çarşamba günleri d e v a m edilmektedir.

DERGİ:

Aksu dergisinin 49 uncu sayısı çıkarılmıştır.

Fiyatı **25** Kuruş